

Paramaribo, 19 sept 2023

LALFARMS is een biologisch agrarisch bedrijf dat al meer dan 11 jaren aan kersenteelt doet met een afzet op de Europese markt. Er reeds 26 ha grond in cultuur gebracht op de plantages Nieuw Zorg en Zoelen in het district Commewijne. Door toenemende vraag naar kerserpulp op de Europees markt en om het bedrijf financieel rendabel te exploiteren is er behoefte naar meer land voor uitbreiding van het bestaande aanplant. In verband hiermee zijn twee stukken grond, gelegen in het district ten zuiden van de Commissaris Roblesweg en deel uitmakende van de plantage Zoelen, zoals weergegeven in de onderstaand figuur I in het rood en met de nummers 1 en 2, ingediend bij het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer (GBB). Middels verzoekschrift d.d.18 oktober 2021 is een aanvraag tot uitgifte in grondhuur voor landbouwdoeleinden op het stuk grond ter grootte van **51,7 ha (perceel 1)** ingediend bij het Domeinkantoor welke geregistreerd staat onder het aanvraagnummer **LaD. 2022/29462 d.d. 07 januari 2022**. Vervolgens is middels verzoekschrift d.d. 30 mei d.d. 2022 een tweede grondaanvraag op het stuk grond ter grootte van **117 Ha (perceel 2)** als uitbreiding van het reeds door LALFARM in cultuur gebrachte landbouwperceel ingediend bij het Domeinkantoor, geregistreerd onder aanvraagnummer **LaD. 2022/34328 d.d. 31 mei 2022**.

Vermeldenswaard is dat ten tijde van de indiening van de grondaanvragen de stukken grond toebehoorden tot het vrije domeinland en geen andere lopende gronden aanvragen geregistreerd waren bij het Domeinkantoor. De aanvrager heeft diverse keren naar de status van de aanvraag geïnformeerd bij het domeinkantoor, echter nooit een positief antwoord gekregen. In mei 2022 is de problematiek onder aandacht gebracht aan het President van de republiek van Suriname.

Zie ook (<https://gov.sr/lal-farms-nv-en-hillys-chicks-farms-presenteren-uitbreidingsplannen-aan-president/> & <https://www.dbsuriname.com/2022/05/31/lalfarms-nv-legt-problemen-bedrijf-voor-aan-president-santokhi/>).

Op verzoek van LALFARMS is een onderzoek verricht naar de status van twee voorgemelde aangevraagde stukken grond. Uit het grondrechtelijk onderzoek in het percelenbestand en de Openbare Registers van het MI-GLIS blijkt dat binnen de aangevraagde stuk grond (perceel 1) een overheidsverkaveling is geprojecteerd met meer dan 500 bouwkavels, zie figuur II.

Blijkens de overzichtskaart van landmeter Gayadin geregistreerd bij het MI-GLIS dateert deze verkaveling van **12 september 2022**. Dit bewijst dat ten tijde van de grondaanvraag van LALFARMS op 30 mei 2022 deze verkaveling niet bestond. Thans is binnen deze overheidsverkaveling op tientallen kavels het recht van grondhuur gevestigd, middels inschrijving van toewijzingsbeschikkingen in de Openbare registers van het MI-GLIS. In bijlage I is een voorbeeld van toewijzing van een bouwkavel weergegeven.

Hoewel grondtitels op de bouwkavels zijn uitgegeven, zijn de ontsluitingswegen naar de percelen niet aangelegd en zijn daardoor ook niet bereikbaar.

Binnen perceel 2 zijn 3 stukken grond uitgegeven, te weten:

1. Het stuk grond, groot 16970,80 m² is toegewezen aan de Stichting EASKEY en het perceel is voorzien van perceelsID NA-4306-8822. Voor dit stuk grond is er ook nog geen toewijzingsbeschikking toegewezen (bijlage 2).
2. Het stuk grond, groot 5,0365 ha, is in grondhuur toegewezen aan de STICHTING SABI YU KONDRE. Dit stuk grond is reeds voorzien van de perceelsID NA-4709-8498 en staat ingeschreven in de Openbare registers bij akte C 2984 onder nummer 7407 (bijlage 3).
3. Het stuk grond, groot 5,0361 ha en ook voorzien van het perceelsID NA-4727-8756 is een bereidsverklaring aan de STICHTING TROPISCHE NATUUR verstrekt. Hiervoor is nog geen toewijzingsbeschikking toegewezen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de datum van aanvraag, verstrekte bereidsverklaring, toegewezen toewijzingsbeschikkingen en inschrijving in de Openbare Registers van de uitgegeven stukken grond binnen de aangevraagde percelen door LALFAMS.

	PerceelsID	Oppervlakte	LaD no.	Bereids- verklaring	Toewijzings- beschikking	C-akte
Bouw- kavel No. 5	NA-4258- 0220	600 m ²	2023/47749	D 8683 d.d. 15 november 2022	D 4047 d.d. 05 mei 2023	C 3016-125
Landbouw grond	NA-4306- 8822	16970,80 m ²	2022/42165	D 219 d.d. 06 januari 2023	D 6607 d.d. 18 juli 2023	C 3047- 3787
Landbouw grond	NA-4727- 8756	5,0361 ha	-----	-----	geen	geen
Landbouw grond	NA-4709- 8498	5,0365 ha	2022/2976	D 7063 d.d. 29 september 2022	D 306 d.d. 12 januari 2023	C 2984-7407

Vermeldenswaard is dat de gronden op Zoelen uitermate geschikt zijn voor landbouwdoeleinden en minder geschikt voor woningbouw doordat de nodige ontsluitingswegen naar het gebied en afwateringssystemen ontbreken.

Door deze gronduitgifte komen de uitbreidingsplannen van het bedrijf in gevaar waardoor de potentiële groei van het bedrijf ernstig wordt belemmerd. Indien de woonkavels daadwerkelijk in cultuur worden gebracht zal dat een negatief effect hebben op de waterhuishouding van het gebied en zal biologisch teelt van kersen niet meer mogelijk zijn. Hiermee kan een einde komen aan dit veel belovend en potentieel agrarisch bedrijf.

Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat binnen de twee aangevraagde stukken gronden door LALFARMS diverse percelen zijn uitgegeven. De grondaanvragen van LALFARMS die eerder zijn ingediend zijn nooit formele afwezen door de beheerder van domeinland en in deze het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer. Zonder eerdere grondaanvragen formeel af te wijzen en wederom uit te geven kan gecategoriseerd worden als onbehoorlijk bestuur van de Overheid.

LALfarm levert een degelijke bijdrage aan de nationale economie van het land en rekent daarom op volledige steun van de Overheid. Sabotage van bedrijfsactiviteiten door onrechtvaardig en onkundig handelingen van de Overheid zal niet lijden tot welvaart en economische groei. Door dergelijke handelingen wordt niet alleen een slecht signaal afgegeven aan buitenlandse investeerders, maar wordt het investeringsklimaat in Suriname enorm geschaad.

Paramaribo, 16 september 2023

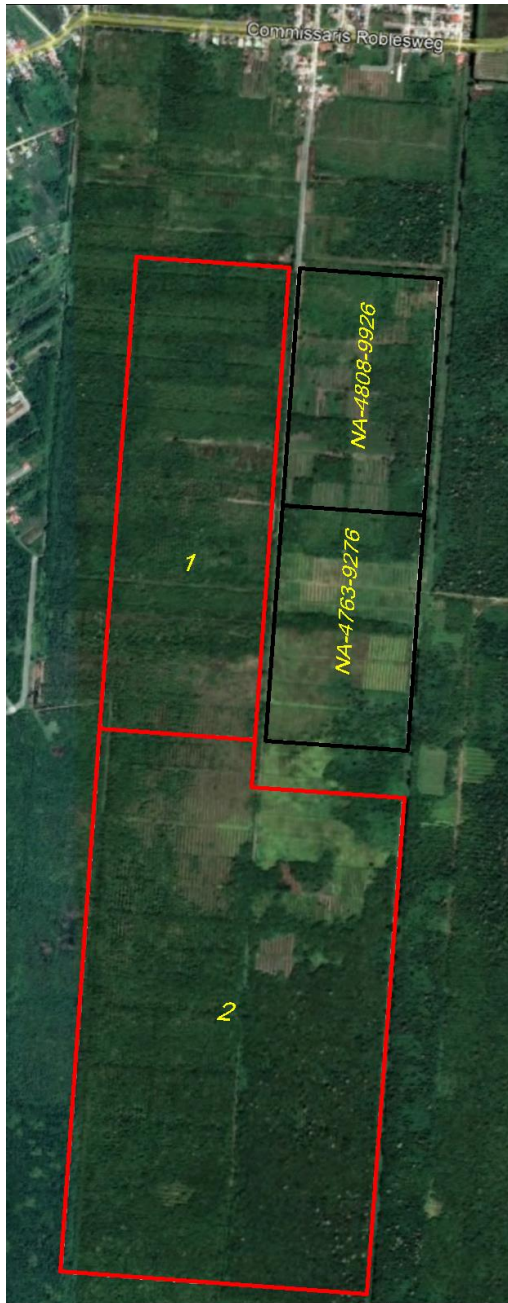
A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'N. Kalpoe', is written over a horizontal line.

N. Kalpoe, BSc.
Beëdigde landmeter

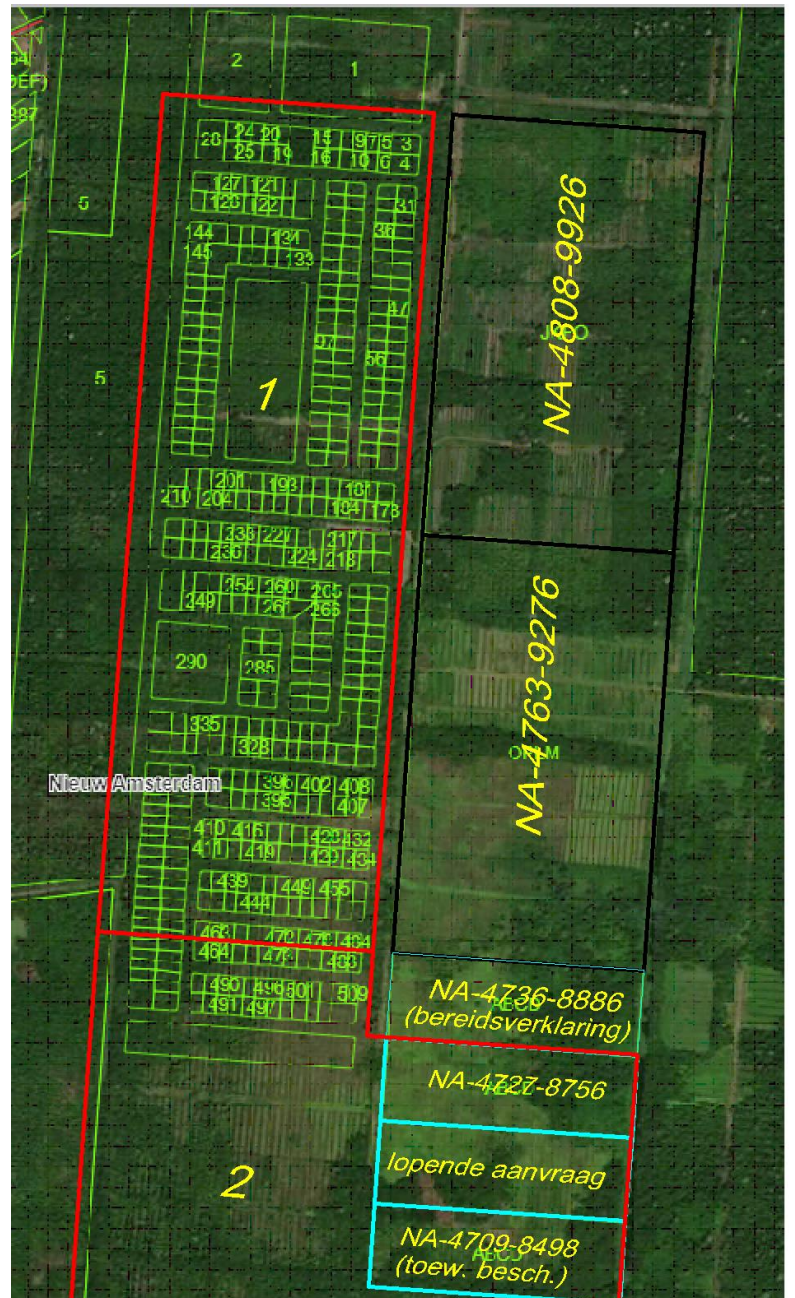
Bijlage I: Uitgegeven Bouwkavel

Bijlage II: Perceel uitgegeven aan Stichting EASKEY

Bijlage III: Perceel uitgegeven aan Stichting SABI YU KONDRE

Figuur I: Perceel aanduiding op Google Image (No's 1 en 2) van de door LALFARMS aangevraagde stukken grond.

Figuur II: Uitgegeven stukken grond binnen de aangevraagde stukken grond door LALFARMS

Bedrijfsprofiel

Het is LALfarm is een 100% export productiebedrijf die in staat is kersenpulp met hoogste biologische kwaliteit (SO, ECOCERT, DEMETER certificeringen) op de Europese markt te verkopen. Via dit bedrijf is er werkgelegenheid gecreëerd voor een doelgroep die moeilijk aan werk kan komen zonder bepaalde scholingsvereisten in gebieden waar er relatief weinig tot geen werkgelegenheid is. Ter illustratie is voor 200 ha 300 tot 350 werknemers nodig inclusief management. Vanuit een sociaal maatschappelijk oogpunt streeft het bedrijf ernaar om werknemers in dienst te nemen en hun in de officiële economie te integreren door de lonen en andere betalingen altijd via hun eigen bankrekening te doen en zo hun inzet in de officiële economie in te brengen. Speciale aandacht hierbij gaat ook naar een gezonde balans tussen mannelijke en vrouwelijke werkers binnen het bedrijf. Thans werken 30 personen voor het bedrijf, waarvan een derde bestaat uit vrouwelijke krachten uit de directe omgeving en er is ruimte om nog meer werkers in dienst te nemen.

De missie van het bedrijf is om op een milieu verantwoorde wijze een topproduct uit Suriname te produceren en te leveren aan klanten in Europa en de USA zonder toepassing van chemische gif middelen. De organische en natuurlijk wijze van aanplant en productie worden gewaarborgd en gegarandeerd door jaarlijkse certificering en controle op gif gebruik door internationale certificeringsbureaus.

De visie van het bedrijf is gericht op het stimuleren van het diaspora beleid in Suriname alsook de Surinaamse Landbouw naar een hoger niveau te tillen en de kwaliteit te verhogen.